

VIJESTI

BIZANTOLOŠKI KONGRES U CARIGRADU

Deseti međunarodni bizantološki kongres održat će se god. 1955. u Carigradu. Kongres će zasjedati u Filozofskom fakultetu Carigradskog sveučilišta, trajat će 7 dana (od 15. do 21. rujna 1955.), i bit će podijeljen u pet sekcija (za umjetnost i arheologiju, za povijest, za književnost, za pravo i za teologiju). Rezime predavanja i saopćenja bit će objelodanjeni u jednom od svjetskih jezika (engleski, francuski, njemački). Predsjednik Organizacionog odbora je prof. dr. A. M. Mansel, a generalni je tajnik prof. dr. S. Sinanoglu.

SLAVISTIČKI SASTANAK U BEOGRADU

U razdoblju između oba rata održana su svega dva međunarodna kongresa slavenskih filologa (slavista), prvi u Pragu g. 1929, i drugi u Varšavi g. 1934. Treći kongres trebao se održati g. 1939. u Beogradu, i već su bile izvršene sve pripreme: kongres se trebao održati u znaku velike trojice južnoslavenskih filologa — Franje Miklošiča, Vatroslava Jagića i Vuka Stefanovića Ka-

radžića, izabrani su i počasni i izvršni odbori, raspoređeni i štampani materijali (za kongres se bilo prijavilo preko 150 učesnika), kada sve u posljednji čas omete rat, koji je buknuo 1. rujna 1939. a počeo zapravo već godinu dana prije toga »Anschlussom« i okupacijom Čehoslovačke.

Poslije rata dugo se pregovaralo, da bi se takav kongres održao u Moskvi. Konačno je g. 1948. sve bilo već dogovoreno (ako se, naravno, u atmosferi, koja je tada vladala, i s obzirom na odbojno stajalište prema slavistici, koje je tada zauzimala takozvana marristička lingvistika, može pretpostavljati, da se to na drugoj strani zaista ozbiljno shvaćalo), kada je (u lipnju iste godine) došlo do rezolucije IB, koja je priređivačima dobro došla, da otkazu kongres.

Tako je prošlo punih dvadeset godina, da se slavisti nisu sastali na jednom međunarodnom sastanku da razmijene poglede i iskustva i saopće jedni drugima rezultate svojih radova, koji su u toku, ili koji su ih doveli do značajnijih otkrića. Zato je (uz pomoć Komisije za kulturne veze s inozemstvom) poseban odbor, u kojem su predstavnici svih jugoslavenskih slavističkih katedara

(u Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Skoplju, Sarajevu i Novom Sadu) odlučio da pozove istaknute slaviste iz zapadnoevropskih zemalja i iz zemalja Istočnoga bloka, da se u jesen g. 1955. sastanu u Beogradu s jugoslavenskim slavistima i da svi zajedno pretresu neka pitanja, koja se odnose na organizaciju, na ciljeve i na sredstva za unapređenje slavističkih studija u svijetu (među ostalim raspravljalo bi se i o sazivanju slavističkog kongresa, koji bi značio nastavak međunarodnih kongresa u Pragu i u Varšavi). Uz izvještaje o stanju u slavistici kroz posljednje vrijeme predviđaju se za diskusiju slijedeće teme: a) zadaci i metode proučavanja slavenskih jezika (Suвременe lingvističke struje u svijetu i slavenska lingvistika; Osnovi slavenske sintakse; Stvaranje i razvitak slavenskih književnih jezika, i sl.) — b) zadaci i metode proučavanja slavenskih književnosti — (Proučavanja međusobnih veza slavenskih književnosti i njihovih odnosa prema drugim književnostima; Proučavanje narodne književnosti kod Slavena, i sl.) i c) referati o rezultatima vlastitih istraživanja širega (međuslavenskog) značenja. Prema dosadašnjim predviđanjima pozvat će se na sastanak oko 85—90 slavista iz inozemstva (zasad SSSR 12, SAD i Engleska po 9, ČSR, Njemačka (Zap.) i Poljska po 7, Francuska i Švedska po 6, Italija 4, Bugarska 3, Austrija, Belgija, Danska, Švicarska i Norveška po 2 i Finska, Kanada, Mađarska, Nizozemska i Rumunjska po 1).

Sastanak će se održati u rujnu g. 1955., a dobro bi bilo očekivati, da to ne bude u isto vrijeme, kada se održava Bizantološki kongres u Carigradu. Anomalija je bila, da na posljednjim bizantološkim kongresima nije bilo jačih delegacija iz slavenskih zemalja, iako je bizantski utjecaj upravo na Slavena bio vrlo jak. Ovo bi se ponovilo i g. 1955, ako bi došlo do vremenske kolizije između sastanka u Beogradu i kongresa u Carigradu.

JAGIĆEVA KORESPONDENCIJA

Poslije mnogih želja, izraženih sa različnih strana i u različna vremena, Jugoslavenska je akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu pristupila izdavanju Jagićeve korespondencije. Dosad je izašla prva knjiga (*Korespondencija Vatroslava Jagića*, knj. 1, Zagreb 1953/4, str. 482), u kojoj su objavljena Jagićeva pisma T. Matiću (11, str. 7—18), Don Frani Euliću (6, str. 19—22), supruzi Sidoniji (28+16, str. 36—70), kćeri Staniki i M. Rešetaru (202, str. 71—305), bratučedi Katici Hrumpački (43, str. 306—342), kanoniku Stjepanu Valdecu (16, str. 343—355), Stjepanu Srkulju (22, 356—370), Ivanu Kukuljeviću Sakcinskomu (5, str. 371—373), kanoniku M. Kolariću (1, str. 374), Aleksi Iviću (1, str. 375), Sveučilišnoj omladini u Varaždinu (1, str. 376), Zlati Kiš-Saulovečkoj (4, str. 377—378), Petru Magdiću (1, str. 379), Ferdi Šišiću (11, str. 380—388), Franji Fancevu (56, str. 388—422), zatim pisma Jagićeve majke sinu Naceku (Vatroslavu, 12, str. 23—36) i napokon pisma P. Dielsa Vatroslavu Jagiću (!?, 36, str. 423—461). Na kraju je dr. I. Esih dodao registar ličnih imena, u kojem je ispravio neke krupnije griješke, koje su se uvukle u komentare.

U predgovoru urednik najavljuje, da će se izdavati i ona pisma, koja su već negdje drugdje objavljena. Plana, po kojem će se pisma izdavati, u tom predgovoru nema, a prema prvoj knjizi ne može se znati, kakav će on biti.

STAROSLAVENSKI RJEČNIK

Pripremni radovi čeških slavista za Staroslavenski rječnik (v. *Slovo* II, 90) toliko su uznapredovali, da će g. 1955. izaći ogledni primjerak, tj. kao nekakav prospekt budućeg velikog Rječnika. Sav rad vodi urednički odbor, kojemu je na čelu prof. J. Kurz, a članovi su A. Dostál (tajnik), B. Havránek, K. Horálek, A. Matl, J. Vašica, F. V. Mareš i J. Vajs (kao začasni član). Osim staroslavenskih spomenika u najužem smislu ekscerpiran je leksički fond

iz svih crkvenoslavenskih spomenika, kojima prve matice sežu u IX. vijek, i iz spomenika bugarske (pre-slavske) škole Simeonove. Novu su građu za rječnik dale studije prof. J. Vašice o rukopisu »Zakon sudnyj« i o starosl. nomokanonu. Veliki će staroslavenski rječnik biti pravi *Thesaurus* s vrlo detaljnim i preciznim znanstvenim aparatom. Staroslavenske riječi u njem bit će prevedene na češki, ruski, njemački i latinski jezik. Sva tumačenja bit će na latinskom jeziku. Prema *Vjesniku ČS Akademije znanosti* za g. 1954. (str. 258—263) sistematski je rad na Staroslavenskom rječniku počeo još g. 1943. Za početak poslužila je rječnička građa, koju su dotada u svojim seminarima bili skupili V. Vondrák i Miloš Weingart.

Pošto će veliki Staroslavenski rječnik (*Thesaurus*) izlaziti kroz više godina, odlučeno je, da se što prije izradi i izda srednji Staroslavenski rječnik, koji će u stvari biti skraćeno izdanje Velikoga rječnika. U njem će biti obuhvaćene sve riječi staroslavenskoga jezika (kao i u *Thesaurusu*), samo skraćeno, sa skraćenim znanstvenim aparatom.

Nezavisno od Staroslavenskog rječnika češki i slovački slavisti spremaju također novi slavenski etimološki rječnik, za koji će, međutim, također trebati dulje vremena, jer se i kod njih teško može doći do časopisa i knjiga, koje izlaze u inozemstvu.

F. Gr.

IZLOŽBA STARIH HRVATSKIH, SRPSKIH I SLOVENSKIH KNJIGA I RUKOPISA

Povodom XX sastanka Vijeća Međunarodne federacije bibliotekarskih društava u zagrebačkoj je Sveučilišnoj knjižnici od 20. IX—1. X 1954. bila otvorena izložba starih jugoslavenskih rukopisa i knjiga od XI do XVIII stoljeća.

Od latinskih rukopisa bili su izloženi *Pasional* iz XI stoljeća, *Missale beneventanum* iz XI/XII st., *Gregorius* (Moralia) iz XII st., bogato iluminirani *Missale Georgii de Topusko* iz g. 1495, i dr.

Od starijih glagolitika mogli su se vidjeti *Zakon Vinodolski*, *Razvod Istarski*, tri rukopisna brevijara iz Istre (beramski, jedan iz g. 1442. i jedan s prijelaza iz XIV u XV vijek), zatim različna štampana izdanja, od prvog štampanog glagoljskog misala iz g. 1483, i od Baromićeva brevijara iz godine 1493. do Kožičićeva misala iz g. 1531. i drugih glagoljskih djela iz XVI vijeka.

Od starijih cirilika bilo je izloženo nekoliko četvoroevangelja (srp. i maked. redakcije, iz XIII—XIV v.), zatim *Cetinjski tipik* i različna štampana djela (od inkunabula do kraja XVI vijeka).

Od latiničkih djela bili su zastupani (sa tri knjige) prvi istaknutiji hrvatski štampari iz XV vijeka, Kotoranin Andrija Paltašić i Dubrovčanin Dobr. Dobričević (Boninus de Boninis), zatim *Evangelistarium Illyricum* iz g. 1495., itd.

Na izložbi su se između ostaloga mogla vidjeti prva ili značajnija izdanja hrvatskih humanista (Dragišića, Šimuna Dalmate, Jurja Sižgorića, Jakova Bunića, Koriolana Čipika, i dr.) i starijih i mlađih istaknutijih pisaca (Marka Marulića, Petra Zoranića, Hanibala Lucića, Petra Hektorovića, Andrije Čubranovića, Dinka Ranjine, Dinka Zlatarića, Marina Držića, Ivana Gundulića i drugih), zatim djela Fausta Vrančića, Marina Getaldića, Matije Vlačića, Ivana Česmičkoga, Andrije Dudića itd. itd. sve do Vitezovića, do istaknutijih historiografa i leksikografa, do Bohorićeve i Kašićeve gramatike, do najstarijih hrvatskih, srpskih i slovenskih novina i do Dositejeva *Života i priključenija* i do Vukove *Pěsnarice* i *Rječnika* iz g. 1818.

J. V.